શ્રી શત્રુંજય - મુક્તિ સમ્યગ્જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

શ્રી શત્રુંજય-મુક્તિ · सा विद्या या विमुक्तये · સમ્યગ્જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

C/o. શાહ ગોવિંદજી વીરમ, ફેક્ટરી કમ્પાઉન્ડ, મોંઢા રોડ, ઔરંગાબાદ - ૪૩૧ ૦૦૧

સમ્યગ્જ્ઞાન પરિચય

◆◆◆ અભ્યાસક્રમ જવાબ પત્ર ◆◆◆ ઑગસ્ટ-2 /2022

એનરોલમેન્ટ નંબર: 3 ગામ ______________

વિદ્યાર્થીનું નામ ______________

પ્રશ્ન-૧ ખાલી જગ્યા

નં.	જવાબ
(૧)	આત્મિક શુદ્ધિ
(૨)	દુર્ગતિ ના દૂત
(૩)	નિગમાદિક
(૪)	અક્ષર સમાસ શ્રુત
(૫)	કીર્તિ અને સંપત્તિ
(૬)	અમૂર્ત
(૭)	ધર્મજાગરિકા
(૮)	આઠકા થી
(૯)	સ્વદારા મંત્રભેદ
(૧૦)	વીતરાગતા
(૧૧)	વિનીત ભાવ
(૧૨)	અંતરકોણ
(૧૩)	સમાધિ
(૧૪)	અનર્થ દંડ
(૧૫)	પ્રતિપાતિ
(૧૬)	ભવભ્રમણ
(૧૭)	કૃતિકા
(૧૮)	પ્રતિહારી
(૧૯)	દર્શન શુદ્ધિ
(૨૦)	પરિવર્તનશીલ

પ્રશ્ન-૨ એક જ શબ્દમાં

નં.	જવાબ
(૧)	અનુગ્રહ
(૨)	ઋજુમતિ
(૩)	ચોરી
(૪)	અપમંગલ
(૫)	અનુયોગ
(૬)	દાણચોરી/કરચોરી
(૭)	આકાશ
(૮)	ગોલકાર/વર્તુલાકાર
(૯)	ઉપાસક દશાંગ
(૧૦)	આકાશ
(૧૧)	અસાધારણ
(૧૨)	ઇન્દ્રભૂતિ
(૧૩)	રવિવાર
(૧૪)	તત્પ્રતિરૂપક વ્યવહાર
(૧૫)	અજીતનાથ-શાંતિનાથ
(૫)	વર્ગ
(૬)	ક્ષમા
(૭)	પાટા જેવું
(૮)	ત્રણ લાખ
(૯)	જાતિ
(૧૦)	પૂર્જેલ
(૧૧)	સંપતિ
(૧૨)	વ્યાસ
(૧૩)	વ્યાપ્ત
(૧૪)	મનુષ્ય
(૧૫)	પ્રાભૃત
(૧૬)	કહે છે
(૧૭)	સતેલા
(૧૮)	ઋજુમતિ
(૧૯)	અજીતનાથ ભ.નું
(૨૦)	પ્રતિપત્તિ

પ્રશ્ન-૩ શબ્દનો અર્થ

નં.	જવાબ
(૧)	મોક્ષ નું
(૨)	સરળતા
(૩)	વિરુદ્ધ
(૪)	જાડું

પ્રશ્ન-૪ જોડકાં જોડો

નં.	જવાબ	નં.	જવાબ
(૧)	૮	(૬)	૧
(૨)	૬	(૭)	૧૦
(૩)	૯	(૮)	૫
(૪)	૭	(૯)	૩
(૫)	૨	(૧૦)	૪

પ્રશ્ન-૫ સંખ્યામાં જવાબ

નં.	જવાબ
(૧)	૪
(૨)	૧૪
(૩)	૧૫
(૪)	૫
(૫)	૯૦
(૬)	૫૮
(૭)	૬૨
(૮)	૫
(૯)	૨૫
(૧૦)	૨૦

નં.	પ્રશ્ન-૬ ✓ કે ×	નં.	પ્રશ્ન-૭ આ વાક્ય ક્યા પાને છે તે નંબર
(૧)	×	(૧)	૫
(૨)	✓	(૨)	૧૧
(૩)	×	(૩)	૨૨
(૪)	✓	(૪)	૧૩
(૫)	×	(૫)	૪
(૬)	✓	(૬)	૧૭
(૭)	✓	(૭)	૨૪
(૮)	×	(૮)	૧૪
(૯)	×	(૯)	૭
(૧૦)	✓	(૧૦)	૧૮

પ્રશ્ન ૧-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૨-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૩-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૪-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૫-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૬-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૭-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૮-મેળવેલ ગુણ	=	કુલ ગુણ

રીમાર્ક ______________ તપાસનારની સહી ______________

પ્રશ્ન - ૮

૧. લોકાલોકમાં રહેલા સર્વ રૂપી, અરૂપી પદાર્થો, જે ભૂત-ભવિષ્ય-વર્તમાન જે જ્ઞાનથી જણાય તે કેવલજ્ઞાન કહેવાય. એ કેવળજ્ઞાન એક જ પ્રકારે છે.. કેવળજ્ઞાનને શાસ્ત્રમાં છ વિશેષણો આપવામાં આવ્યા છે- 1) કર્મના આવરણો સર્વથા દૂર થઈ ગયા છે માટે એ શુદ્ધ છે -- 2) ઉત્પન્ન થતાં જ જીવ બધું જાણે માટે કેવળજ્ઞાન સકળ છે - 3) એના સમાન બીજું કોઈ જ્ઞાન નથી.. માટે એ અસાધારણ છે .. 4) અનંત વસ્તુ જણાવે છે અને અનંતકાળ રહેનાર છે -- માટે કેવળજ્ઞાન અનંત છે -- 5) વ્યાઘાત વિનાનું એટલે આંતરા વિનાનું છે એટલે નિર્વ્યાઘાત છે .. 6) મતિ વગેરે ચાર જ્ઞાન રહિત છે એટલે એક છે -- એવો આ ઉત્કૃષ્ટ જ્ઞાન ક્ષાયિક ભાવનું છે .. હે પ્રભુ! મને આ જ્ઞાન જલ્દી પ્રાપ્ત થાય ..

૨. સંપૂર્ણપણે સાધુને દ્રવ્યભાવથી અદત્તનો ત્યાગ હોય અને શ્રાવક તો સચિત અચિત્ત એવી કોઈની રહી ગયેલી, પડેલી, ભૂલી ગયેલી વસ્તુ લે નહી તથા કોઈની નજર ચુકવીને લે નહીં .. તેમજ રસ્તે જતાં કોઈને લૂંટે નહીં ઘર ફોડીને ચોરે નહીં એવી રીતે રાજ-નિગ્રહ એટલે રાજના તરફથી દંડ થાય એવી પારકો ધન કે માલ ધણી ના આપ્યા વિના લેવો નહીં .. એવી રીતે નિયમ લે .. સૂક્ષ્મ તૃણ તથા લાકડાં કાઠી પ્રમુખ જે માર્ગમાં પડેલા હોય તેની જયણા રાખે .. વ્યવહાર નિયોગે એટલે વ્યાપાર પ્રમુખમાં જે કર લેવાનો નિયમ છે રાજ આદિએ ઠરાવેલો હોય તેમાં પોતાના આજીવિકાને અર્થે કર આપવાથી / ઓછું કર આપવાથી દાણચોરી કરચોરી થાય તો જયણા રાખે ત્રીજા વ્રતના પાંચ અતિચારને શુદ્ધ કરે .. તેથી નિવૃત્તી થાય .. એ પાંચ અતિચારોના નામ - સ્તેનાહૃત, તસ્કરપ્રયોગ, વિરુદ્ધ રાજ્યાતિક્રમ, કુટતૂલા - કુટમાપા, તત્પ્રતિરૂપક વ્યવહાર અતિચાર

૩. ધર્મ-જાગરીકામાં શ્રાવક ચિંતવે - હું કોણ છું? મારી જાતિ કઈ છે? મારું કુળ કયું છે? મારા દેવ કોણ છે? મારા ગુરુ કોણ છે? મારો ધર્મ કેવો છે? મારા અભિગ્રહ નિયમ, પચ્ચક્ખાણ ક્યાં છે? મારે શું કરવું જોઈએ? મારે શું ન કરવું જોઈએ? શું મેં નથી કર્યું? શું મારે કરવાનું બાકી છે? ક્યા કર્તવ્ય કરવા સમર્થ છું? શું કરી શકું એમ નહી? શું હું તથા જ્ઞાની ભગવંત મારા પાપને જાણતા નથી? હવે હું એ પાપથી મુક્ત થવા પ્રયત્ન કરું .. આ પ્રકારે ઉંડાણથી વિચારણા કરતાં આત્મા સાવધાન બને છે .. પોતાના પાપ અને દોષોનું ભાન થતાં એને તજવા માટે પુરુષાર્થ કરે છે .. ગ્રહણ કરેલા નિયમોનું પાલન કરવા વીર્ય ફોડવે છે તથા નવા ગુણ ઉપાર્જન કરવાની બુદ્ધી ઉત્પન્ન એ શ્રાવક ને થાય છે ..

૪. અસત્ય વચન બોલવાથી જીવને એના ઘણા કડવા પરિણામો અને નુકસાનો ભોગવવા પડે છે. અસત્ય વચન બોલનાર ઉપર કોઈ ૨-૩ વાર વિશ્વાસ કરે પણ ખાત્રી થઈ જવાથી પછી વિશ્વાસ ન કરે .. તાત્કાલીક લાભ થાય પણ અંતે તો હાનિ પહોંચાડનારું જ છે .. અસત્યમાંથી જ અનેક અયોગ્ય વાસના નિર્માણ થાય છે .. સર્વ અયોગ્ય કાર્યો અસત્યથી જોડાયેલા છે .. અસત્યથી કદાચ સામગ્રી પ્રાપ્તિ થઈ જાય તો પણ એ ક્યારે ટકે નહિ .. સર્વ વિપત્તિઓ અસત્યથી જ ઉત્પન્ન થાય છે .. અસત્ય સદા ભયભીત છે .. અનેકોને છેતરવા દ્વારા માયા-કપટથી પોતાના આત્માને જ ઠગીને દુર્ગતિ તરફ લઈ જાય છે - જીવનમાં એકદા અસત્ય મજબૂત બની જાય એટલે ત્યાં બીજા સર્વ અપરાધો -- ગુનાઓ - દુષ્કૃત્યો આવીને અડ્ડો જમાવીને બેસી જાય છે - અનંત સંસાર વધે - માટે એનો ત્યાગ કરવો

૫. પચ્ચીસ ક્રિયાઓના ભેદથી એકઠા કરેલાં કર્મના કલેશોથી મૂકાયેલા, અન્ય દર્શનીઓના પુણ્યથી નહિ જીતાયેલું, જ્ઞાનાદિ ગુણોથી વ્યાપ્ત, મહા મુનિઓની સિદ્ધિઓને પ્રાપ્ત કરાવનારું વિઘ્નોની શાંતિ કરનારું અને મોક્ષનું કારણ એવું શ્રી અજિતપ્રભૂને તથા શાંતિનાથ ભગવાનને મારું નમન !!! .. અરતિ તથા રતિરૂપ અંધકારથી રહિત, જરામરણથી વર્જિત, સૂરવૈમાનિક, ઈત્યાદિ દેવતાના પતિ ઈંદ્રોએ પ્રણામ કરેલા, નિગમાદિક નયની પ્રતિતિમાં નિપૂણ, અભયને કરનાર તથા દેવ, મનુષ્યથી પૂજાયેલા શ્રી અજિતનાથ ને વંદન !!! સામાન્ય કેવળીઓમાં ઉત્તમ એવા અજ્ઞાન રહિત સ્વભાવવાળા, સરળતા, નિરાભિમાનીપણું, ક્ષમા, નિર્લોભતા, સમાધિના સ્વામી, શાંતી કરનારા, ઈન્દ્રિઓનું દમન કરનારા, તીર્થને પ્રવર્તાવનારા, શાંતીનાથ ભગવાનને મારા વંદન !!!